וועטער:
וואלקנדיק — שניי

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאס אידישע וואָרט
THE GATEWAY OF THE WEST
The Israelite Daily Press

זון אויפגאנג 7.53
זון אונטערגאנג 4.35

מער פארשפרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
ציימונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 262. Tuesday Nov. 24, 1931. | Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג | דינסטאג יוד׳ כסלו, תרצ״ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 7 1931
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אידן פראָטעסט. אומעטום קענען פוילישע פאָגראָמען

אנב-אורחא
פון מארק

וועגן פארשיידענע זאכן

ווען ס׳איז שווער צו זיין א גוי — א נאצי, ווען מוז מען פיינט האבן אידן, — א שיקל אויסטערונג, ווען דעם היפס עניין, — וואו איז די גרעסערע עורה?

אויף ס׳איז שווער צו זיין א גוי, א אוד אויף דער וועלט, איז עס נאך שווערער צו זיין א גוי ביים א אידישן אויסזען. מיינא, אז א אידישער פאר זיין אויסשטיים, פילט מען אז באטש, אז ס׳איז דא פארוואס. און אז ער איז טאקע שולדיק למאי קר שטאמען פון אברהם, יצחק און יעקב, און למאי יצחק האט נעראטן א זון, וואס מען האט אים גערופן עשיו.

אבער וואס, למשל, איז א גוי שולדיק, וואס נאט האט אים געשטראפט מיט א פנים, וואס דריקט אויס צער אויף גלות הישכינה, און מיט ביידע טונקעלע אויגן. — קומט אים סיידן קלעפ הערפאר?

אנזער הארציקער מיטגעפיל דער־מיט ביי די ביין־בלוטיקע ייִדישן, וואס ווערן גע׳מיט׳ט פון די היטלער־הייסטן, דערפאר וואס זיי זעען אויס ענ־לאך צו אידן, און צו די פאליאקן און בראזנערס צו דער פריי פון א פוילישן פראפעסאר, וועלכע האבן אויסשלדער הערהיים נעבאך געליטן אין די לעצטע יאר פון פוילן, דערפאר. וואס זייערע פנים׳ער זיינען ניט געווען רייט אין רעכט. זיי עפ. וועלן בארארפס זיין, ווי ביי א עכעקשיגן פאליאק, און וואס זייערע האר זיינען געווען אביסל בונטעלער, ווי ס׳איז דערלויבט א פאר־ליאק.

די אידישע מעגער און פרויען — נו, ווי זיינען דאך געווענען געווארן צו הלעפ פון פוילישע בולגאנעס. און ווי אנעמען עס אויף ווי א נאטראלאכע זאך. דאס ליגט פון א פוילישן פריין אדער פריצ׳טע אין דאך אבער א סך אויידער ער און פילט נעבאך שטארקער ביי כו־ריגאנישע הענט פון די איינגעע פאר־ראקן . . .

* * *

אבער אינזער כאוזנער מיטגעפיל צו אן עסטרייכער „נאצי״, וועלכער איז ד׳ טעג אויבכהמטות׳דיק צע׳מ׳מיט׳ט געווארן פון זיינע איינגעע חברים, די אידישע סטודענטן, וועלכע האבן אים אנגענומען פאר א אידן.

דער אריסער נאצי האט נעבאך גע־טרעפן מיט באנומענע פרוטות „אני לכלם״ — איך בין ברייערלאך, א ייד בן גוי. די חברה האבן גע׳שענק׳ט, א זוי׳ס זיין די אידישע שטודענ־טן, האבן דערווייל דערלאנגט רעפטס ביי לינקס.

ביי דער קרבן האט דערווייל זיין אידישקייט אין דער ווייטן אויס דער ערד, אין דער אנדערן אייגענע חברים, די אידישע סטודענטן, וועלכע האבן אים אנגענומען פאר א אידן.

דער אריסער נאצי האט נעבאך גע־טרעפן מיט באנומענע פרוטות „אני לכלם״ — איך בין ברייערלאך, א ייד בן גוי. די חברה האבן גע׳שענק׳ט, א זוי׳ס זיין די אידישע שטודענ־טן, האבן דערווייל דערלאנגט רעפטס ביי לינקס.

אויב ווי דער קרבן האט דערווייל זיין אידישקייט אין דער ווייטן אויס דער ערד, אין אנדערן אייגענע חברים, די אידישע ש

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

די נאציאָנאַלע חלואה

די אינערלאַכע נאַציאָנאַלע חלואה אויף 150 מיליאָן דאָלאַר וואָס איז אַרויסגעלאָזן געוואָרן נעקסטן איז נייטיק פאַר דער רעגירונג צו דעקן אַנדע דעפיציטן פאַראורזאַכט פון דער דעפּרעסיע. אין אָנהאַלטן אירע אויסגאַבן פאַר דעם אויפהאַלט פון די אַרבעטסלאָזע אין די גרויסע פאַרטערס. מיט איין וואָרט: דאָס געלט איז נייטיק פאַר דעם, זי זאָל קאָנען דערפילן אירע פליכטן צום לאַנד אין אַ דרינגנדיקן מאָ מענט פון דעפּרעסיע.

מיט אנדערהאַלבן צענדליק יאָרן צוריק האָט די רעגירונג אַריינגעלאָזן אין חלואה נאָך דער צווייטער אויף אַ סך גרעסערע סומען. — צו דעקן אירע מלחמה אויסגאַבן. איבן דאָן איז דאָס לאַנד געווען "אין געפאַר פון אַן אויסערלאַכן שינאַ". איז זי איצט נים אין קיין קלענערער געפאַר פון אַן אינערלאַכן שינאַ. — דער דעפּרעסיע. וואָס דריקט די באַפעלקערונג. האָט אַרויסגעזאָרפן הונדערטער טויזנטער מענשן אויפן גאַס און אַרויסגעשטעלט זיי צו געפאַר פון הונגער און נויט.

מיר וואָלטן זיכער בעסער געוואוסן, אַז דאָס געלט וואָס איז נייטיק פאַר דער רעגירונג צו ספּאַרונג זיך מיט דער דרינגנדיקער לאַגע זאָל געשאַפן ווערן דורך שטייערן אויף די וואָס קאָנען אַזעלכע אַמוסטסטן פאַרטראָגן. די רעגירונג איז אָבער מיט דער מיינונג, אַז זי האָט דערגרייכט די גרעניצן פון אירע באַשטייערונגס מעגלאַכקייטן, און איידער זי זאָל איר דעפיציט דעקן אויפן חשבון פון די אַרבעטס־לאָזע, איז עס אַ סך מעגלאַכער צו דעקן עס דורך אַ נאַציאָנאַלער חלואה.

אין מיר קאָנען אין דעם פאַל בלויז האָבן אַ טענה צו דער רעגירונג, לטאַי זי באַטראַכט נים די לאַגע פונקט אַזוי דרינגענד ווי מען האָט עס באַטראַכט אין די יאָרן פון מלחמה, אין פאַרוואָס זי מאַכט נים די חלואה גרעסער, כדי זי זאָל קאָנען העלפן אַלע אַרבעטסלאָזע דורך נוצלאַכע אַרבעטן פון נאַציאָנאַלער וויכטיקייט. אנשטאָט צו אויפהאַלטן זיי מיט אַ קאַרג שטיקל "געשווינקטע" בריוט, וועלכעס איז ביטער פאַרן אַרבעטסלאָזן און אַ פאַרשווענדונג פאַרן לאַנד.

אָבער די רעגירונג האָט צוגעזאָגט פייערלאַך אַז קיינער דאָ אין לאַנד וועט נים הונגערן אין גיין נאַקעט, אין עס איז נוזער אַלע מענס ערנסטער וואונש אַז זי זאָל קאָנען האַלטן איר וואָרט, אין אַז זי זאָל האָבן דעם גרעסטן דערפאָלג אין איר חלואה.

אין עס איז זיכער, אַז די בירגער פון לאַנד, וועלכע האָבן געלט צו אינוועסטירן, וועלן גאַנץ גערן קויפן די אַבליגאַציעס פון דער נייער נאַציאָנאַלער חלואה, ווי אַ זיכערן אין פּראָפיטאַבלען אינוועסטמענט.

ווען זיכערקייט אין דאָך אָפּגעלעדט, קיין אינוועסטמענט פאַר אַ קאַנאַדער בירגער קאָן נים זיין זיכערער, ווי אַ כאַפּט פון דער קאַנאַדער רעגירונג. אויסער דעם וואָס קאַנאַדעס קרעדיט פּעאיקייט איז בכלל אויסער זעלכן ס'איז צווייפל. איז דאָך קלאָר, אַז אויב עס זאָל קומען צו אַזאַ לאַגע, אַז קאַנאַדעס קרעדיט פעאיקייט זאָל אַ וואַקל טאָן זיך, וועט דער מזיק'ענער קאַנאַדער דאָלאַר נים ווערט זיין מער, ווי אַ "באַנד".

דער אינוועסטמענט איז אויך אַ פּראָפיטאַבעלער. ווייל עס זיינען דאָ ווייניק זיכערע ווערט פּאַפּירן, וואָס זאָלן אַריינטראָגן מער ווי אַ דורכשניט פון פינף פּראָצענט, ווי דאָס וועלן צאָלן די אויסגאַבן פון דער איצטיקער רעגירונגס חלואה.

אַז די רעגירונג האָט נים גענומען קיין ריסק אַרויסלאָזנדיק די אַבליגאַציעס אויפן אינערלאַכן מאַרק, נעם אויס צו זיין גאַנץ זיכער, נים נעקוקט אויף דער דעפּרעסיע, איז דאָ נאָך אַ סך מזומן געלט אין לאַנד. אַדרבא, אַ דאַנק דער דעפּרעסיע ליגט אַ סך געלט אַן נוצן, ווייל מען וויל עס נים אַריינלייגן אין רייזיקאַלישע אונטערנעמונגען, בעת אַזאַ זיכערן אינוועסטמענט, ווי די רעגירונגס חלואה, וועט מען מיטן געלט גערן מאַכן.

ערשט נים אַזוי לאַנג צוריק האָט די רעגירונג לייכט דורכגעפירט אַיר "קאַנווערשאָן לאָאַן", איבערבייטנדיק אַלטע אַבליגאַציעס אויף אַ האַלבן ביליאָן דאָלאַר אויף נייע. אין ערשט נאָכדעם, ביים סוף פון יולי, איז אין די קאַנאַדער בענק געלעגן אין אַפּשפּאַרונג קאַנטאָס אַנדערהאַלבן ביליאָן דאָלאַר, אין מיט אַרום פּופּציק מיליאָן דאָלאַר מער, ווי מיט אַ יאָר פריער. דאָס וויזט, אַז אַ סך האָבן צוריקגעציגן זייער מזומן פון מערווייניקער ריזיקאַלישע אינוועסטמענטן און האָבן עס געהאַלטן אין באַנק פאַר זיכערע אינוועסטמענטס. — אַ געלעגנ־הייט, וואָס זיי האָבן איצט געקראָגן.

עס איז דערפאַר אַזוי גוט ווי זיכער, אַז די חלואה באַנדס וועלן גאַנץ שנעל צעקאַפּט ווערן, און די וואָס האָבן גרעסערע אָדער קלענע־רע קומען צו אינוועסטירן וועלן זיך דאַרפן צוויילן מיט זייערע באַ־שטייערונגען.

א כלוט־בלבול אין מאַזאַריקס לאַנד

משעכאַסלאָוואַקיע איז נאָך נים לאַנג צוריק געווען כמעט דאָס איינציקע נאָך־מלחמה לאַנד מיט אַ באַדייטנדיקער אידישער באַפעלקערונג. וואָס איז געווען פאַרהעלטנסמעסיק פריי פון אַנטיסעמיטיזם. די יונגע רעפּובליק איז געווען צוציל פאַרטאָן אין אויסנציג איר דער־וואַרענע פאַרן אייפבוי פונם לאַנד, זו אַזאַ פאַרשווענדן אַ־רע כחות אויף נאַציאָנאַלן האַס. אויב נים אַנ־טיסעמיטיזם, איז עס געווען הייפּטזאַכלעך אַ דייטשער.

די לאַגע האָט זיך לייכטער געבויטן. די כוליגע פון פינסטערן אַנטיסעמיטיזם וואָס בישעוועט אַרום אין אַרום משעכאַסלאָוואַקיע, האָט זיך אָפּגעשראָגן אויך אין דעם לאַנד. אין דער אַלגעמיינער קרי־זיס האָט קאַנטיק מיטגעווירקט. אין משעכאַסלאָוואַקיע קומען שוין אויף פאַר איזאַרידטע אַנטי־אידישע עקסצעסן. עס ווערט באַפריים אין אַפּיצער אויף דער קראַנץ פון אויסמאַרדן צוויי אידישע פאַמיליעס בעת דער מחמה. עס ווערט אָנגעפירט אַן אַנטיסעמיטישע העצע, אין צום קוף — אַ מאַיס'ער, העסלאַכער כרוכ־בלבול אויף אידן. מיט אַן עפנט־לאַכן פראַצעס: וואָס מיינט, אַז די רעגירונג דערלאָזט אין איר גערעכט אַ מיטלאַלטערלאַכן פראַצעס קעגן אידן.

אין דאָס איז דאָך די רעגירונג פון פרעזידענט מאַזאַריק, — איינער פון די איידעלסטע מענשן אין שטאַטסרעכט פון אינזער דור. און דעם זעלבן מאַזאַריק, וואָס האָט זיין באַרימהייט געקראָגן צוערשט מיט זיין קאַמף קעגן דעם נאַטאַריזיש טיפּאַ־עסדאַר כרוכ־בלבול אין עסטרייך־אונגאַרן...

נייז, פּרעזידענט מאַזאַריק איז נאָך איצט אויך אַ דייטשער פער־זענלאַכקייט, גוטיבן מיר, אין דער כרוכ־בלבול אין זיין אייגענעם לאַנד דאַרף פאַר אים זיין אַ שרעקלאַכע טראַגעדיע. ער איז אָבער אַן אמתער אין הילפלאָזער מאַן, אין האָט אפנים נים גענוג איינפלוס אויף זיין אייגענער רעגירונג, אין קאָן נים רעדן זיין אייגן לאַנד פונם מיאוס'ן שאַנד־פלעק...

סעד דזשאַזיא סטאַמפּ — דער מענש, וואָס האָט אומגעוואָרפן דעם גאָלד סטאַנדאַרד

(פון אונזער כפעב. קאָרעספּאָנדענט)

בן־ציון שטערן

סעד זשאַזיא סטאַמפּ איז זייער ווייניק באַקאַנט דעם ברייטן עולם, נים געקוקט דערויף, וואָס ער שפּילט איינע פון די וויכטיקסטע ראָלעס אין דעם ענגלישן פינאַנציעלן לעבן נאָך נאָרמאַנען, דעם איצטיקן אַנפירער פון דער ענגלישער מלוכה־באַנק. איבער הויפּט האָט ער זיך אַרויסגערוקט אויפן עדשטן פּלאַן בשעת די לעצטע געשעענישן, וועלכע האָבן געבראַכט, זי זאָל קאָנען הערפילן אירע פליכטן צום לאַנד אין אַ דרינגנדיקן מאָ מענט פון דעפּרעסיע.

מיט אַנדערהאַלבן צענדליק יאָרן צוריק האָט די רעגירונג אַריינ־געלאָזן אין חלואה נאָך דער צווייטער אויף אַ סך גרעסערע סומען. — צו דעקן אירע מלחמה אויסגאַבן. אויב דאָן איז דאָס לאַנד געווען "אין געפאַר פון אַן אויסערלאַכן שינאַ", איז זי איצט נים אין קיין קלענערער געפאַר פון אַן אינערלאַכן שינאַ. — דער דעפּרעסיע. וואָס דריקט די באַפעלקערונג, האָט אַרויסגעזאָרפן הונדערטער טויזנטער מענשן אויפן גאַס און אַרויסגעשטעלט זיי צו געפאַר פון הונגער און נויט.

מיר וואָלטן זיכער בעסער געוואוסן, אַז דאָס געלט וואָס איז נייטיק פאַר דער רעגירונג צו ספּאַרונג זיך מיט דער דרינגנדיקער לאַ־גע זאָל געשאַפן ווערן דורך שטייערן אויף די וואָס קאָנען אַזעלכע אַמ־לייכסטן פאַרטראָגן. די רעגירונג איז אָבער מיט דער מיינונג, אַז זי האָט דערגרייכט די גרעניצן פון אירע באַשטייערונגס מעגלאַכקייטן, און איידער זי זאָל איר דעפיציט דעקן אויפן חשבון פון די אַרבעטס־לאָזע, איז עס אַ סך מעגלאַכער צו דעקן עס דורך אַ נאַציאָנאַלער חלואה.

אין מיר קאָנען אין דעם פאַל בלויז האָבן אַ טענה צו דער רעגי־רונג, לטאַי זי באַטראַכט נים די לאַגע פונקט אַזוי דרינגענד ווי מען האָט עס באַטראַכט אין די יאָרן פון מלחמה, אין פאַרוואָס זי מאַכט נים די חלואה גרעסער, כדי זי זאָל קאָנען העלפן אַלע אַרבעטסלאָזע דורך נוצלאַכע אַרבעטן פון נאַציאָנאַלער וויכטיקייט. אנשטאָט צו אויפהאַלטן זיי מיט אַ קאַרג שטיקל "געשווינקטע" בריוט, וועלכעס איז ביטער פאַרן אַרבעטסלאָזן און אַ פאַרשווענדונג פאַרן לאַנד.

אָבער די רעגירונג האָט צוגעזאָגט פייערלאַך אַז קיינער דאָ אין לאַנד וועט נים הונגערן אין גיין נאַקעט, אין עס איז נוזער אַלע מענס ערנסטער וואונש אַז זי זאָל קאָנען האַלטן איר וואָרט, אין אַז זי זאָל האָבן דעם גרעסטן דערפאָלג אין איר חלואה.

אין עס איז זיכער, אַז די בירגער פון לאַנד, וועלכע האָבן געלט צו אינוועסטירן, וועלן גאַנץ גערן קויפן די אַבליגאַציעס פון דער נייער נאַציאָנאַלער חלואה, ווי אַ זיכערן אין פּראָפיטאַבעלן אינוועסטמענט.

ווען זיכערקייט אין דאָך אָפּגעלעדט, קיין אינוועסטמענט פאַר אַ קאַנאַדער בירגער קאָן נים זיין זיכערער, ווי אַ כאַפּט פון דער קאַנאַ־דער רעגירונג. אויסער דעם וואָס קאַנאַדעס קרעדיט פּעאיקייט איז בכלל אויסער זעלכן ס'איז צווייפל. איז דאָך קלאָר, אַז אויב עס זאָל קומען צו אַזאַ לאַגע, אַז קאַנאַדעס קרעדיט פּעאיקייט זאָל אַ וואַקל טאָן זיך, וועט דער מזיק'ענער קאַנאַדער דאָלאַר נים ווערט זיין מער, ווי אַ "באַנד".

דער אינוועסטמענט איז אויך אַ פּראָפיטאַבעלער. ווייל עס זיינען דאָ ווייניק זיכערע ווערט פּאַפּירן, וואָס זאָלן אַריינטראָגן מער ווי אַ דורכשניט פון פינף פּראָצענט, ווי דאָס וועלן צאָלן די אויסגאַבן פון דער איצטיקער רעגירונגס חלואה.

אַז די רעגירונג האָט נים גענומען קיין ריסק אַרויסלאָזנדיק די אַבליגאַציעס אויפן אינערלאַכן מאַרק, נעם אויס צו זיין גאַנץ זיכער, נים נעקוקט אויף דער דעפּרעסיע, איז דאָ נאָך אַ סך מזומן געלט אין לאַנד. אַדרבא, אַ דאַנק דער דעפּרעסיע ליגט אַ סך געלט אַן נוצן, ווייל מען וויל עס נים אַריינלייגן אין רייזיקאַלישע אונטערנעמונגען, בעת אַזאַ זיכערן אינוועסטמענט, ווי די רעגירונגס חלואה, וועט מען מיטן געלט גערן מאַכן.

ערשט נים אַזוי לאַנג צוריק האָט די רעגירונג לייכט דורכגער פירט איר "קאַנווערשאָן לאָאַן", איבערבייטנדיק אַלטע אַבליגאַציעס אויף אַ האַלבן ביליאָן דאָלאַר אויף נייע. אין ערשט נאָכדעם, ביים סוף פון יולי, איז אין די קאַנאַדער בענק געלעגן אין אַפּשפּאַרונג קאַנטאָס אַנדערהאַלבן ביליאָן דאָלאַר, אין מיט אַרום פּופּציק מיליאָן דאָלאַר מער, ווי מיט אַ יאָר פריער. דאָס וויזט, אַז אַ סך האָבן צוריקגעציגן זייער מזומן פון מערווייניקער ריזיקאַלישע אינוועסטמענטן און האָבן עס געהאַלטן אין באַנק פאַר זיכערע אינוועסטמענטס. — אַ געלעגנ־הייט, וואָס זיי האָבן איצט געקראָגן.

עס איז דערפאַר אַזוי גוט ווי זיכער, אַז די חלואה באַנדס וועלן גאַנץ שנעל צעקאַפּט ווערן, און די וואָס האָבן גרעסערע אָדער קלענע־רע קומען צו אינוועסטירן וועלן זיך דאַרפן צווייטן מיט זייערע באַ־שטייערונגען.

איז עס אמת אַז די מאַשין איז שולדיק אין דעם דיינסטקן וועלט־קריזיס

פון אורי גליקלאַך

(פאַרזעצונג)

די ביבלישע דערציילונג וועגן דער בבל־טורעם וואָלט מען דיינט געקאָנט זייער פאַראייגנאַכן. מיר האָבן הין בלויז צוויי שפּראַכן, וועלכע קאָנען זיך נישט פאַרשטענדיק. מיט אַ שפּראַך דערט מען אויף די זיצונג פונם פעלקער בונד, אויף קאָנגרעס אין צוואַנציגן; ברידער! אין קראַנקהייט דריקט אונז אַלעמען אַ איין אַלגעמיינע רפואה אין פאַר פאַר אַלעמען. עס קאָן אונז נישט זי נוט, ווען אייך איז שלעכט!" אוי, ווי.

אָבער ביי זיך אין דער היים בי מען די פייסלן אין מען שרייט: דעם שכן נעמען דער טייוול, אונז זאָל גוט זיין". אין מיר אויף אַזאַ צאַל, העלערן די פאַס אַפּצו איינלונגען.

דאָס האָבן די מאַשינען פיינט. אַנערקענען נישט קיין בלאַט און בעליקן שקר. זיי ליידן נישט קיין טרוג, קיין צביעות. דעוואָלטירן קענן דעם, רואינירן די רייכסטע בנות.

איינט אַן אַנדער אַן אַנדער שטעראונגען. אין אינדעדיג וויל אַ נאַנדרי זיך צוריק הערן צו די פאַר־מבול־צייטן. אין רוסלאַנד ציטערט דער דיקטאַטאָר סטאַלין פאַר אַ מיידל, וועלכע וועט קומען אַהין פון פּוילן. אַמעריקע האָט זיך פאַרכאַפּט אויף זיבן שלעכטע, אוסטראַליע לאָזט קיינעם נישט אַריין. וואָס אין שייך דער קאַמוניס־קאַצע, קאָן מען אין משך פון צוויי שעה זיין מיט אַן עראָפּלאַן אין וויין, אָבער וועגן אַן אויסלענדישן פּאַס דאַרף מען זיך באַמיען אַ חודש צייט, און וויזעס, און מלוכה אַנגעהערייקייט אין דעם פּאַטערס נאַמען אין דער אויטאָקראַטישן שטעט דעם פעאיקן מענשן דו וואָס איז זיין פּלאַץ אין, שאַפן דו בא־רעליגיע אין פאַקן שטעלן...

און דאָ, דוקא, ליגט דער קערן־פונקט, דער תמצית פון דער טראַגע־דיע. דריי הונדערט מיליאָן מענשן־אַיש פערד שלעפן אונז פאַראויס און אַנ־דערהאַלבן מיליאַרד אייזלען וויין מיט גוואַלד אונז צוריקשלעפן צו מיטלאַל־טער. זיי האָבן אויוגגעשטעלט באַ־ריערן, מכשולים. די היינטיקע טעכניק קאָן, ווי אַ מעכטיקער טראַנס־אַטלאַנ־טישער דאַמפער, שווימען נאָר אויף גוזמע, טיפע וואַסערן און נישט אי־בעך די קליינע צופלוסן פון דער ווייט־טער. אויב זי באַפרייט אַ מיליאָן מענשן אין דער האַלץ אינדוסטריע, נים זי באַשעפטיקונג דעם זעלבן מיי־ליאָן אין דער עלעקטרישער אינדוס־טריע. אָבער דער עלעקטרישער אינדוס־טריע, אָבער די דאַזיקע מאַסע מענשן מוין שווימען פריי אין נישט פוילן אין מער פאַראַנטוואָרטלאַכער פי־רער.

לייאַד דזשאַרדזש איז אַראָפּ פון סצענע, ווען סעמועל איז געוואָרן הויף קאַמיסאַר פון אַרץ־ישראל האָט ער זיך געוויעלט אַז אין דער צייט ווען שמואל הנביא האָט געקרוינט דוד המלכ'ן, איז איצט גראַד פאַרגעקומען פאַרקערט: דוד (לייאַד דזשאַרדזש) האָט נים געקרוינט שמואל'ן (סעמועל'ן). קיינער פון זיי האָט דאָן נים גע־חלומ'ט וואָס פאַר אַ פיינטשאַפט עס וועט שטיין אויף זיין אייגענע פלאַץ. פאַר די וואָס האָבן זיי דאַרגעוויזט דעם שפּיץ פונם לייטער, אין אַנטיסעמיטיזם נים אַ רעליגיע, אין אַנטיסעמיטיזם נים סע־מעמועל.

סער הערבערט סעמועל איז איצט די פּאָליטישע פערזאָן וועלכער מען האָט אַנשטאַרקסטן פיינט.

מען האָט אים אָבער פיינט דערפאַר וואָס ער איז שטאַרק און באַנאַבט. מיט דיזראַעלי איז נעווען גענוי דער זעלבע. אויב סעמועל וועט די פיינט־שאַפט און אַפּאַזיציע אויסהאַלטן, איז ער זיכער צו געווינען. זיין אידיש־קייט וועט נים שטיין אין זיין וועג. די צייט קאָן קומען וועגן די פּאַליטי־שע לאַגע וועט זיך ענדערן אין זיין גונסטן. אַ קריזיס אין דער נאַציאָנאַ־לער רעגירונג איז נים אויסגעשלאָסן. דער קריזיס וועט אַנטשיידן וועגן סע־מועל מיט זיין פאַרטיי וועט אַרויס־גיין פון דער נאַציאָנאַלער רעגירונג און ער וועט זיך פאַראייניקן מיט דער אַרבעטער פאַפּאַיציע: עס איז צו דערוואַרטן אַז אין דעם פאַל וועט ער באַשטימט ווערן דער פירער פון דער אַפּאַיציע און דאָס, ווי באַקאַנט איז דער נעגנס מוז. זיין אידישקייט וועט נים שטיין אין זיין וועג. פאַר די וואָס האָבן שוין דערגרייכט דעם שפּיץ פונם לייטער, אין אַנטיסעמיטיזם נים אַ רעליגיע, אין אַנטיסעמיטיזם נים אַ גוטער צו געווינען אַ מיינונג. אַבער ביי דער אַרבעטער־פּאַרטיי אין אַנגלאַנד, אין דער לייבאָר פּאַרטיי, אין דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, אין אַלע לינקס־פלאַגלען אין אַלע לאַנדער אין דער וועלט, אין אַלע אַרבעטער־

ער דאַרף האָבן די עקסטראַ נאַרהאַפטיקייט וואָס

FRY'S COCOA

גיט

שרייבט פאַרן פרייען רעסיפּי ביכל

עקסטרא נאַרהאַפטקייט מיינט עקסטרא ענערגיע, עקסטרא וואַרימקייט, זיכערקייט אין די קאַלטע, נעפּעדיקע טעג וואָס קומען. איר ווייסט ווי נאַרהאַפטיק מילך איז. ווען נעמאַכט אין פ ר י י ס קאַקאָ איז עס כמעט נאָך אַמאָל אַזויפיל נאַרהאַפטיק. זעט אַז די קינדער זאָלן האָבן זייער פ ר י י ס — די קאַקאָ מיט דעם שאָקאָלאַדנעם פלייוואָר — און דער סאַמע עקאָנאָמישער פּרייס ביכל.

J. S. Fry & Sons (Canada) Limited, Montreal, Que.

310

געמאַכט פון דער עלטסטער קאַקאָ און שאָקאָלאַד הויז אין דער וועלט

עלטערן פאַרשטייען דער בייבס שפּראַך

"מיר האָבן נעריינקט אַז מיר גייען פאַרלירן אונזער בייבי, ווען עס האָט זיך איר געשניטן ציינדלאַך", האָט נעזאָגט אַ מוטער פון קענטאַקי. "זי האָט קיין זאַך ניט געקאָנט פאַרדייען און איז געוואָרן מאָגערער יעדן טאָג. נאָך איינע פון אירע שרעקעדיקע, וויינעניקע נעכט, האָב איך זיך דערמאָנט אויף קאַסטאָריאַ און איך האָב עס געקויפט. עטלאַכע טראָפּנס האָבן געמאַכט צו פיקן זי באַקוועם, און נאָך עטלאַכע דאָזעס איז עס גאָר געוואָרן אַן אַנדער קינד". דאָקטוירים אויבראַל רעקאָמענדירן די ריינעגרינעציע ניט־שעדיקע פלעטשער'ס קאַסטאָריאַ פאַר פאַרקילונגען, פאַרשטאָפונג, בויך־וויטיק און אַנדערע קראַנקהייטן פון בייבים און קינדער, און מיליאָנען מוטערס ווייסן אַז דער איינפלוס פון קאַסטאָריאַ איז דער בעסטער. היט אייך פון אימיטאַציעס. די פלעטשער אונטערשריפט אין דער צייכן פון ריכטיקער קאַסטאָריאַ.

קאַפּיטל 33

שוצלאָז

דער ווינט האָט מיט אַלע כחות געבלאָזן דורכן וואַלד.

אַן איינזאַמע פרוי איז לאַנגזאַם געגאַנגען אויפן וועג. זי איז קוים געווען אָפּשאַפן די ווערקונגען פון איבערפלוס אין זוערקייט.

פיליפּס' מילך אַף מאַנגעוויא איז שוין דער סטאַנדאַרד מיט דאָקטוירים פאַר איבער 50 יאָר. 50 פּ. פלעשלאַך אין אַלע דראַג סטאָרס. זייט זיכער אַז איר באַקומט די ריכטיקע. (נעמאַכט אין קאַנאַדע).

— מיין גאָט! — האָט ער אויסגערופן לאַכנדיק, — הייגנט אייער לעבן אָפּ פון דער פייפל, הערט עס שוין אויף צו זוכן.

— איך וועל הייגנט צו אייך זיין פריינטלאַך. צופעליק טראָג איך אויך אַזאַ קליינע זילבערנע פייפל, איך וועל עס אייך שייגקען.

ער האָט פון זיין ברוסט קעשענע אַרויסגענומען אַזאַ פייפל ווי די וואָס דער טערק האָט געהאַט.

מיט אַ פריידיקן געשריי איז דער טערק צוגעלאָפן און ער האָט צוגענומען דאָס פייפל פון אַטאַנאַסיאָס, וועלכער האָט עס אים לאַכנדיק געגעבן, ניט וויסנדיק דאָס ער ברייגנט דורך דעם זיין לעבן אין דער העכסטער געפאַר און פריידיגער איז מיט אַ געשריי ווי באַטויבט צוריקגעשפּרונגען.

קאַפּיטל 33

שוצלאָז

דער ווינט האָט מיט אַלע כחות געבלאָזן דורכן וואַלד.

אַן איינזאַמע פרוי איז לאַנגזאַם געגאַנגען אויפן וועג. זי איז קוים געווען אָפּשאַפן זיך צו שלעפן און אין צייטערנדיקער האַנט האָט זי געהאַלטן אַ פלאַש ווייַן.

ווען זי האָט געפילט דאָס אירע קרעפטן זיינען צו ענדע, פלעגט פאַרזוכט פון דעם ווייַן און דאָס האָט איר פון דעם ווייַן און דאָס האָט איר וואָס געשטאַרקט.

זי וועט באַלד ניט קאָנען מער גיין. וואָס זאָל זי טאָן, וואוהין זאָל זי זיך ווענדן? זי איז אין דער דאָזיקער גאַנגען פרעמד.

האַלב באַטויבט פון שמערץ און אַנגסט איז זי ווייטער געגאַנגען, וואָרהין? דאָס האָט זי אַליין ניט געוואוסט.

וואָלט ניט געווען בעסער ווען זי זאָל שטאַרבן?

זי האָט האַרצרייסנד געוויינט. זי איז אַזוי טרייסטלאָז, עלנט און פאַרלאָזן.

ווי גליקלאַך זי איז געווען אַמאָל ביי אירע עלטערן און איצט האָט זי זאַנאַר קיין פּלאַץ ניט וואו איר קאָפּ אויעקצולייגן.

זי וועט זיך דאָ אין וואַלד לייגן אָפּרוען, פיליייכט וועט זי באַקומען דעם טויט לינדניק אַ נאַכט אויף דער פייכטער ערד.

מיד צום טויט איז זי געווען אויף דעם קאַלטן באָדן און זי האָט שטיל געוויינט.

ווען זי וואָלט אויסגעלייזט געוואָר־געוואָרן.

פריידינגער איז צוגעלאָפן צו דעם טערק.

— מיין גאָט, וואו האָט דען דאָס פייפל געקאָנט פאַרשווינדן און גראָדע איצט ווען מיר מוזן עס האָבן? האָט ער אים געזאָגט.

בלייך ווי קרייד איז געוואָרן דער פּנים פונם טערק און זיינע הענט האָבן זיך געטרייסלט פון צער.

— העלף מיר עס זוכן — האָט ער שטיל געקרעכצט — דו ווייסט ווי וויכטיק די פייפל איז, מען וועט מיר דעם קאָפּ אָפּאָפּנעמען אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, ווען איך זאָל מיין מיסיע ניט דורכפירן.

איינער פון די טערקן האָט פלוצלונג געפונען דעם באַנד, און וועלכן דאָס פייפל איז געהאַנגען און דער טערקישער פירער איז שנעל צוגעלאָפן צו אים.

— דאָס איז דער באַנד! — האָט ער צופרידן אויסגערופן — דאָס פייפל מוז דאָ ליגן ווייט.

— דער באַנד איז צערייסן און צווייען. ביים עפענען דאָס געלט טאָ־שע האָב איך פון געמוזט צערייסן. קומט, העלפט מיר זוכן, מיר מוזן די פייפל שנעל געפינען.

מען האָט אויף דאָס ניט אָנגעחוי־בען צו זוכן און אויך פריידינגער האָט אין דעם אַן אַנטייל גענומען, די טער־טערקען טאָרן אים ניט חושד זיין.

— דאָס פייפל האָט געמוזט אַריינ־פאַלן אין אַ שפּאַלט פון אַ פעלזן שטיין, אויף וועלכן מען האָט דאָס אויסלייז געלט געצייכנט — האָט דער טערק אַטאַטלאָ אויסגערופן, — מיר מוזן דעם פעלז גוט דורכזוכן.

— די שפּאַלטן פונם פעלז זיינען שמאָל, ווען עס איז אַרויסגעפאַלן־אַהין ווייס איך ניט ווי מען וועט עס קאָנען אַרויסנעמען.

— די צייט איז קורץ — האָט ער שטיל אַרויסגעריפן פריידינגער — ווען מיר זאָלן באַלד ניט געפינען דאָס פייפל, וועלן מיר דעם אויבערפאַל ניט קאָנען דורכפירן.

אַטאַנאַסיאָס איז געשטאַנען פאַר־ליינט די הענט אויף זיין ברייטער ברוסט פון דער אַלטער שוצגע־קוקט ווי די טערקן זוכן, ער האָט דאָס אומרואיקייט פון די טערקן זיך ניט געקאָנט דערקלערן.

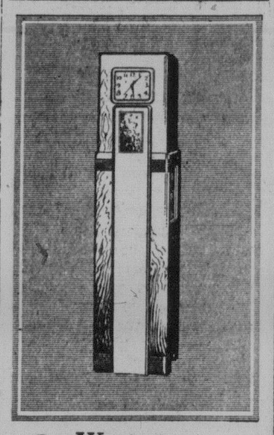

Westinghouse "Columaire 8"

דזש. ד. א. טרעפּ

באַרימטער קאַנאַדער פּאָעטיסט און לערער, פון וואַנקאָווער, ווערט באַטראַכט פאַר איינעם פון די אַנגעזעהנסטע אַוטאָריטעטן פון מוזיק אין מערב קאַנאַדע. און מיר זיינען באַפרידיקט צו האָבן די. מיינונג פון מר. טרעפּ וועגן דער פאַלטייער "8".

מר. טרעפּ שרייבט:

"קלאַרקייט פון טאָן, וואָס ווערט פאַרלאַנגט פון יעדן ראַדיאָ טעם, ווערט מער הויכנעשעצט ווען מען הערט די וועסטינגהאַוס פאַלטייער".

פאַרקויפט ביי דילערס וואָס שעצן הויך אייער פאַטראַניזירונג

גליק און ראַכע

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון א. א.

(פאָרזעצונג)

מיט זיין האַנט האָט ער געטאַפּט אין זיין בוזיק געשעענע, אום אַריינצו־נעמען די קליינע זילבערנע פייפל, ער האָט עס גלייך ניט געפונען אין ער האָט עס אומרואיק געטומען זוכן.

אין טאַש איז עס ניט געווען.

האָט געטאַפּט אויף זיין האַלז און אויף דאָס באַנד איז ניט געווען, וואו איז אַלזאָ אהינגעקומען דאָס פייפל?

זיין געזיכט איז געוואָרן בלאַס און זיינע אויגן האָבן דערשראָקן געקוקט אַרום זיך.

וואו איז זיין פייפל?

פריידינגער האָט זיך געמאַכט אַזוי ווי ער באַטערקט נאָר ניט דאָס שרעק פונם טערק און ער האָט זיך רואיק איינגעהערט צו אַטאַנאַסיאָס'עס דער צייטונגען.

דער טערק האָט געציטערט ווי אין אַ שרעקלאַכן פיבער, ער מוז געפינען דאָס פייפל, פון איר הייגנט אַלעס אָפּ.

ווען ער האָט דורכגעזוכט זיינע קלייידער און ער האָט עס ניט געפון־נען, האָט אַן אַנגסט שוויים גענומען טריפן פון זיין בלאַסן שטערן.

— קאַמעראַדן! — האָט ער אויס־גערופן שווער אַטעמנדיק, — מיין פייפל איז פאַרלאָרן געגאַנגען, העלפט עס מיר זוכן.

די טערקן האָבן דערשראָקן גע־קוקט אויף זייער פירער, אויף זיי האָ־בען געוואוסט ווי וויכטיק דאָס פיי־פעל איז און זיי האָבן דערזיבער אָנ־געאָנגען צו זוכן.

פריידינגער האָט אַלעס צוגעקוקט גלייכגילטיק.

איצט איז אויף אַטאַנאַסיאָס געוואָ־רען אויפמערקזאַם.

— וואָס זוכסטו טערק? — האָט ער געפרעגט — האָסטו עפּעס פאַר־לאָרן? וויפיל געלט איז עס אַן אויף וועל דיר אָפּנעמען אַזאַ סומע ווי דו האָסט פאַרלאָרן, היינט וויל איך זעען אַרום זיך פריילאַכע פּנים'ער.

— ניין, איך האָב קיין געלט ניט פאַרלאָרן, איך האָב אָנגעוואָרן מיין זילבערנע פייפל.

אַטאַנאַסיאָס האָט חויך געלאַכט:

— ווילדער טערק, דו מאַכסט אַזאַ לאַרמ אַזוי ווי דו וואָלסט דיין קאָפּ פאַרלאָרן.

,די טערקן האָבן ניט געעטערט, זיי האָבן נאָך שטאַרקער אָנגעפאַנגען צו זוכן.

— דיין פייפל? — האָסטו עס פאַרלאָרן?

— עס איז שפּורלאָז פאַרשוואונדן אין דער וועלט אַלזאָ אין אַ מאָמענט — מיין אַלטער פאַטער אַזוי ווי אַלע אַנדערע אַלטע לייט אין דער אַלטער וועלט, האָט אַ מיינונג אויף אַלע דינגען.

— מיין גאָט! — האָט ער אויס־גערופן לאַכנדיק, — הייגנט אייער לעבן אָפּ פון דער פייפל, הערט עס שוין אויף צו זוכן.

— איך וועל הייגנט צו אייך זיין פריינטלאַך. צופעליק טראָג איך אויך אַזאַ קליינע זילבערנע פייפל, איך וועל עס אייך שייגקען.

ער האָט פון זיין ברוסט קעשענע אַרויסגענומען אַזאַ פייפל ווי די וואָס דער טערק האָט געהאַט.

מיט אַ פריידיקן געשריי איז דער טערק צוגעלאָפן און ער האָט צוגענו־מען דאָס פייפל פון אַטאַנאַסיאָס, וועלכער האָט עס אים לאַכנדיק גע־געבן, ניט וויסנדיק דאָס ער ברייגנט דורך דעם זיין לעבן אין דער העכסטער געפאַר און פריידיגער איז מיט אַ גע־שריי ווי באַטויבט צוריקגעשפּרונ־גען.

קאַפּיטל 33

שוצלאָז

דער ווינט האָט מיט אַלע כחות געבלאָזן דורכן וואַלד.

אַן איינזאַמע פרוי איז לאַנגזאַם גע־גאַנגען אויפן וועג. זי איז קוים געווען אָפּשאַפן זיך צו שלעפן און אין צי־טערנדיקער האַנט האָט זי געהאַלטן אַ פלאַש ווייַן.

ווען זי האָט געפילט דאָס אירע קרעפטן זיינען צו ענדע, פלעגט פאַר־זוכט פון דעם ווייַן און דאָס האָט איר פון דעם ווייַן און דאָס האָט איר וואָס געשטאַרקט.

זי וועט באַלד ניט קאָנען מער גיין. וואָס זאָל זי טאָן, וואוהין זאָל זי זיך ווענדן? זי איז אין דער דאָזי־קער גענגען גאַנץ פרעמד.

האַלב באַטויבט פון שמערץ און אַנגסט איז זי ווייטער געגאַנגען, וואָר־הין? דאָס האָט זי אַליין ניט גע־וואוסט.

וואָלט ניט געווען בעסער ווען זי זאָל שטאַרבן?

זי האָט האַרצרייסנד געוויינט, זי איז אַזוי טרייסטלאָז, עלנט און פאַר־לאָזן.

ווי גליקלאַך זי איז געווען אַמאָל ביי אירע עלטערן און איצט האָט זי זאַנאַר קיין פּלאַץ ניט וואו איר קאָפּ אויעקצולייגן.

זי וועט זיך דאָ אין וואַלד לייגן אָפּרוען, פיליייכט וועט זי באַקומען דעם טויט לינדניק אַ נאַכט אויף דער פייכטער ערד.

מיד צום טויט איז זי געווען אויף דעם קאַלטן באָדן און זי האָט שטיל געוויינט.

ווען זי וואָלט אויסגעלייזט געוואָר־

(פאָרזעצונג)

מיט זיין האַנט האָט ער געטאַפּט אין זיין בוזיק געשעענע, אום אַריינצו־נעמען די קליינע זילבערנע פייפל, ער האָט עס גלייך ניט געפונען אין ער האָט עס אומרואיק געטומען זוכן.

אין טאַש איז עס ניט געווען.

האָט געטאַפּט אויף זיין האַלז און אויף דאָס באַנד איז ניט געווען, וואו איז אַלזאָ אהינגעקומען דאָס פייפל?

זיין געזיכט איז געוואָרן בלאַס און זיינע אויגן האָבן דערשראָקן געקוקט אַרום זיך.

וואו איז זיין פייפל?

פריידינגער האָט זיך געמאַכט אַזוי ווי ער באַטערקט נאָר ניט דאָס שרעק פונם טערק און ער האָט זיך רואיק איינגעהערט צו אַטאַנאַסיאָס'עס דער צייטונגען.

דער טערק האָט געציטערט ווי אין אַ שרעקלאַכן פיבער, ער מוז געפינען דאָס פייפל, פון איר הייגנט אַלעס אָפּ.

ווען ער האָט דורכגעזוכט זיינע קלייידער און ער האָט עס ניט געפון־נען, האָט אַן אַנגסט שוויים גענומען טריפן פון זיין בלאַסן שטערן.

— קאַמעראַדן! — האָט ער אויס־גערופן שווער אַטעמנדיק, — מיין פייפל איז פאַרלאָרן געגאַנגען, העלפט עס מיר זוכן.

די טערקן האָבן דערשראָקן גע־קוקט אויף זייער פירער, אויף זיי האָ־בען געוואוסט ווי וויכטיק דאָס פיי־פעל איז און זיי האָבן דערזיבער אָנ־געאָנגען צו זוכן.

פריידינגער האָט אַלעס צוגעקוקט גלייכגילטיק.

איצט איז אויף אַטאַנאַסיאָס געוואָ־רען אויפמערקזאַם.

— וואָס זוכסטו טערק? — האָט ער געפרעגט — האָסטו עפּעס פאַר־לאָרן? וויפיל געלט איז עס אַן אויף וועל דיר אָפּנעמען אַזאַ סומע ווי דו האָסט פאַרלאָרן, היינט וויל איך זעען אַרום זיך פריילאַכע פּנים'ער.

— ניין, איך האָב קיין געלט ניט פאַרלאָרן, איך האָב אָנגעוואָרן מיין זילבערנע פייפל.

אַטאַנאַסיאָס האָט חויך געלאַכט:

— ווילדער טערק, דו מאַכסט אַזאַ לאַרמ אַזוי ווי דו וואָלסט דיין קאָפּ פאַרלאָרן.

,די טערקן האָבן ניט געעטערט, זיי האָבן נאָך שטאַרקער אָנגעפאַנגען צו זוכן.

— דיין פייפל? — האָסטו עס פאַרלאָרן?

— עס איז שפּורלאָז פאַרשוואונדן

לייד אינטערעסן אין באַמאָ — "די ליבע וואָס שטאַרבט קיינמאָל ניט" W. I.

פיליפּ ראָזענערס סעקס ראָזענער נעט פענסאָן

ספּעציעלע פאַרטרעטער וויניפּעג, מאַנ.

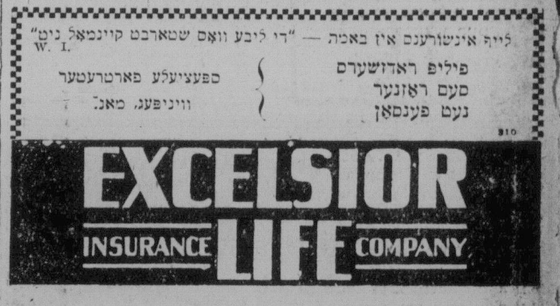

MACDONALD'S Fine Cut

דער בעסטער טאַבאַק פאַר די יעניקע וואָס מאַכן זייערע אייגענע סיגאַרעטס

10¢ & 15¢

סיגאַרעט פּייפּערס פריי

ZIG-ZAG

מיט יעדן פּעקל טאַבאַק

קאַנאַדעס פיינסטער סיגאַרעט טאַבאַק

א טשיקאַווע מעשה פון דער אַלטער היים

ווידוי פון אידיש מיידל ביי א לאָרזער מורא הוראה

די טעג איז לאַרן געווען איבערפילט מיט מענשן, צוליב אַ גרויסער סענסאַציע, וואָס האָט דאָרט פּאַסירט.

דאָס איז געווען אויף זשנאָוסקאַ נאָס נומער 16. דאָרט איז געשטאַנען אַ ציגיינערן פון אַן ערך 34 יאָר אַלט אָנגעטאָן אין ציגיינערישע מלבושים. באַהאַנגען מיט פאַרשידענע פליטער־לאָך און קרעלן מיט גרויסע אויריינגלאַך אין די אויערן. די ציגיינערן האָט פאַר האַלטן יערן דורכגיינדיקן אידן און זי האָט זיך געווענדעט צו אים אויף אי־דיש:

— כ'בעט אייך, איר זייט דאָך אַ איד, רעדט מיט מיר אביסל אידיש, איך האָב שוין לאַנג ניט גערעדט קיין אידיש . . . איך בייגט נאָך דער צייט, ווען איך זעל ווידער ווערן אַ אידישע פרוי.

יעדער פון די פאַרהאַלטענע האָט אָבער מורא געהאַט צו צוגיין צו דער ציגיינערן, כ'האָט ניט געוואוסט וואָס דאָס זאָל באַדייטן, פון וואַנען קען אַזאַ ציגיינערן דיידן אידיש.

כ'זיינען געווען דרייסטערע יונגע־לייט וואָס זיינען צוגעגאַנגען צו דער ציגיינערן און אָנגעחויבן מיט איר צו רעדן, זי אויסצופרעגן ווער זי איז און פון וואַנען זי קען אַזאַ גוט אידיש רעדן.

— אייך וועל איך נאָרנישט זאָגן, האָט די ציגיינערן געענטפערט, פירט מיך צו אַ רב. דאָרט וועל איך שוין אַלץ דערציילן.

דער דאָזיקער ענטפער האָט דאָס אויסגערופן די סענסאַציע און כ'האָט די ציגיינערן אָפּגעפירט צו איינעם פון די טורהה־תוראות.

די ציגיינערן האָט אָנגעהויבן צו דערציילן: איך בין אַ אידיש קינד, אפילו ניט גע'שמ'ט. איך שטאַם פון אַ קליין גאַליציאַנישן שטעטל וואָס לינט לעבן דער טשעכישער גרעניץ. מיין נאָ־מען איז מאַשאַ וויינבערג. איך האָב זיך אויסגעהאַדעוועט ביי מיינע פרומע אידישע עלטערן ביז איך בין אַלט גע־וואָרן 17 יאָר.

"ביי אונז אין שטעטל, האָט די ציי־גיינערן וויטער דערציילט, זיינען אַלע מאָל דורכגעאַנגען לאַנגערן פון ציגיינער — ווייל זיי וואוינען דאָרט אין די בערג. און פאַרנעמען אַפילו גאַנצע דערפער. איך בין געווען געוואוינט מיט זיי, גערעדט מיט זיי, און אפילו שוין פאַרשטאַנען זייער פיל פון זייער לשון.

"איינמאָל, דאָס איז געווען אין דעם יאָר פון פאַר דער מלחמה, איך בין דאַמאָלסט אַלט געווען 17 יאָר, איז אין דאָרף געקומען, אַ לאַנגער פון, אַ ציגיינער, צווישן זיי איז געווען אַ יונגער ציגיי־נער, אָפּגעברענט פון דער זון, אַ שטאַרקער, אַ פריילאַכער, ער האָט שטענדיק געזונגען, שטענדיק געלאַכט, שטענדיק געטאַנצט.

"מיר האָבן אין שטעטל געדאַרט אַ געזעלץ, אין דער יונגער ציגיינער איז אַריינגעקומען צו אונז גאַנץ אָפּט קויפן פאַרשיידענע זאַכן. ער איז געווען אַזאַ גוטער, אַזוי פיל דערציילט וועגן דער נרויסער וועלט. וועלכע ער האָט שוין געהאַט דורכגעוואַנדערט. גאַנצע שעה'ן איז ער ביי אונז געזעסן, געשמעכט און דערציילט. די ערשטע ציטן האָבן מיר־

נע עלטערן ניט געהאַט קיין צוטרוי צו צו שטעלן אין פאַרבינדונג מיט דעם שטעטל אין גאַליציע. וועלכעס מאַשע מען געפעלן געוואָרן און ער איז צו אונז אַפּט אַריינגעקומען.

"אין דער צטיי וועגן פאַר מיינע על־טערן איז דער יונגער ציגיינער טאַ־מאַש געווען נאָר אַ צופעליקער באַקאַנ־טער, וועלכער דאָרף אַוועקפאָרן מיט זיין ציגיינער לאַגער, איז דער פאַר מיר געוואָרן גאָר עפּעס אַנדערש. איך האָב דערקענט זיין נשמה, זיין האַרץ און איך האָב זיך אַן אַם פאַרליבט. מיר אַליין האָב איך אַזוי אויסגעוויזן מערק־ווירדיק, אַ אידיש מיידל מיט אַ ציגיי־נער? ווי אַזוי איז דאָס מעגלאַך? ס'איז אָבער יאָ מעגלאַך געווען. דער דאָזיקער ציגיינער איז מיר אַריין אין האַרצן און איך האָב אים מער ניט גע־קענט אַרויסרייסן פון זיך. טאַמאַש האָט מיך אויף געליבט. איך האָב אים גע־גלויבט, אַז ער איז אויפריכטיק. און מיינע אַלץ ערנסט. מיט איין וואָרט, איך האָב געלאָזט אַנרייזן פון אים און איך בין אַוועק פון מיינע עלטערנס הויז מיט טאַמאַש קיין סערבין.

"מיר האָבן אויך געהאַט אַ קונד, אַ אינגעלע, איך האָב זיך גע'שמ'ט, האָב ניט חתונה געהאַט לויט קיין שום דין, אָדער רעליגיעזער צערעמאָניע. איך לעב אַזוי מיט טאַמאַשן און איך קען מיך ניט באַקלאָגן אויף אים. פון דאַמאָלסט אָן וואַנדער איך צוזאַמען מיט די ציגיינער, טראָג אַזעלכע מלבו־שים וגו זיי און באַמיי זיך אויסצוזעען ווי זיי, איך טו אָבער נאָרנישט און חבר זיך זעלר ווייניק מיט זיי, איך היט נאָר טאַמאַשן מיטן עסן און בכלל, אַז ער זאָל האָבן דאָס וואָס ער דאַרף און דערצי מיין אינגעלע, איבער אידי־שע ישובים זיינען מיר ניט געגאַנגען, מיר זיינען געווען אין די פאַרשיידנ־סטע לענדער, פאַרשיידנסטע שטעט, אָבער קיין אידן האָב איך ניט געזעען, מיט קיין אידן האָב איך ניט גערעדט.

"אַן אייביקע ביינקשאַפט האָב אָבער געגאַנגען מיין האַרץ, איך האָב געוואָלט צוריק צו אידן, ווענן מיינע עלטערן ווייס איך נאָרנישט עי זיי לעבן נאָך צי זיי זיינען שוין טויט.

"איצט זיינען מיר דאָס ערשטע מאָל געקומען אין אַן אָרט וואו אַז וואוינען אידן. איך גיי יעדן טאָג אין שטאָט אַריין, כדי כאַטש פון דערוויסטנס צו זעען די אידן, כדי מיט זיי צו רעדן.

"איצט האָב איך אויך אַלעס דער־ציילט, האָט דאָס ציגיינער מיידל פאַר ענדיקט, אָבער צום סוף וויל איך אייך נאָך עפּעס זאָגן. מיין טאַמאַש וויל ווערן אַ איד און ווייל אויך אַז אונזער קינד זאָל זיין אַ אידישע. איך בין דאָך ווייטער אַ אידיש קינד, אפשר קאָן מען דאָס דורכפירן, אפשר קאָן מען טאַמאַשן מגייר זיין.

"טאַמאַש איז איצט אויך גרייט צו פאַרלאָזן די ציגיינער און אָנגעמען זיי אַלע מיינע אַלטע אידישע אַלע אַלע אַל

די פאַרבאַטענע ליבע

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון אידישן פאַסיליען לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

נאָכדעם ווי עס זיינען פאַרביי נאָכ־צע דריי מעת־רעת און עסטעלא האָט זיך ניט געוויזן — האָט מאַרים דער־פילם אויא נאָכנדע בענקשאַפט צו איר, אז עס איז ניט געווען מער אין זיינע כחות אויסצוהאַלטן. דאָס אינגל איז פאַר די דריי טעג געוואָרן שטאַרק אויסגעבייסט. די באַקן זיינען אים אינגעפאַלן. די אויגן זיינען אים גע־וואָרן גרעסער און שאַרף האָט זיך ניט געקאָנט קוין אָרט געפינען. וואָס זאָל ער טאָן? זאָל ער זיך ווידער נעמען צו דייטן אויף זיין פערד אהן? ער האָט אבער מורא געהאַט פאַר זיין פאַרשעמטקייט. פאַר זיין כח, פון זיין געזונט זיין. זיינע אויגן זיינען געווען קראַנק, לייטערע, ברייט צעעפנט, ווי ביי א קינד קינד, וואָס דערזעט די וואונדער פון לעבן. זיינע צאַרטע שוואַרצע האָר האָבן גע־גלאַנצט אין באַקרינגס זיין קראַנק לויט דאָס ערשטע מאָל געזעהן. אבער — ער האָט דאָס מער שוין ניט געקאָנט אויסהאַלטן איר ניט צוזעהן, ניט צו הערן איר שטים.

דער טאָג אין געשטאַנען א גאַלדע־נער, א דורכזיכטיקער. די זון האָט אזוי ליכטיק געלייכטן, די פעלדער און די גאַנצע נאַטור האָט געזונגען א וואונ־דערלאַך געזאַנג. דאָס לעבן האָט גע־ווכרט פון אָרט אין אָרט. מאַרים האָט איינגעאַטעמט א שטאַרקן צופלוס פון קראַפט אין לעבנסדורשטיקייט. אויס־געקאָנט קוין אָרט געפינען. וואָס זאָל ער טאָן? זאָל ער זיך ווידער נעמען צו דייטן אויף זיין פערד אהן? ער האָט אבער מורא געהאַט פאַר זיין ניט־פאַרשעמטקייט. פאַר זיין ניט־ווייטקייט. ווי אזוי וועט ער זיך דערעיר־דאַרף? ער וועט ניט לאַנגן ריידן, ניט קאָנען באַוועגן זיך. ער האָט דאָך ניט געדעכט ווי איינגעלוסטפערט ער האָט זיך געהאַלטן ווען ער איז דאָרט דאָס ערשטע מאָל געזעהן. אבער — ער האָט דאָס מער שוין ניט געקאָנט אויסהאַלטן איר ניט צוזעהן, ניט צו הערן איר שטים.

דער טאָג איז געשטאַנען א גאָלדע־נער, א דורכזיכטיקער. די זון האָט אזוי ליכטיק געלייכטן, די פעלדער און די גאַנצע נאַטור האָט געזונגען א וואונ־דערלאַך געזאַנג. דאָס לעבן האָט גע־ווכרט פון אָרט אין אָרט. מאַרים האָט איינגעאַטעמט א שטאַרקן צופלוס פון קראַפט אין לעבנסדורשטיקייט. אויס־

"אָבער איך האַלט אין שטענדיקן גאַנג!.."

די "סאַנפאָרד"

דאָס איז א קליינער מאַנטעל־זייגער שיין געפינישט אין בורלד מעטאַל וואַלנאַט. מיט באַוואַרפט מעסינגן ווייזערס. רעג. $13.50

איצט $9.95

זייגערס גייען אין די טריט מיט, אלטן פאַטער צייט זעקבסט. זיי גייען שטיל, מודלאַ, פינקטלאַך—טאָג אין טאָג אויב—עטרבן בלויז פון א קליינעם אימפּולס פון ערעקטרישער קראַפט געגומען פון אייער פאַטעס. מע דאַרף ניט אַנדרייען, ניט רעגולירן, ניט אויליקן.

זיי זיינען שיין אין דעזיין. אייניקע זיינען איינגעפאַסט אין מאַרמערנע מעטאַלן; אייניקע זיינען איינגעפאַסט אין לוקסוסרייכן אימפּאַרטירטן מאַרמל; אין אַנדערע זיינען איינגעפאַסט אין פייניע, ריכטיקע האָלץ — עס איז אפילו פאַראַן אין איינפאַכער קיטשען מאָדעל, אויף פאַנט צופאַס יעדן דעקאָראַטיוון סקיס פון די דאָזיקע פילע וואַריעטעטן פון דעזיינס — אין צו שפּאַרזאַמע פּרייזן.

יעדער פאַנאַמאַ טראַנט דעם נאַרדערן עלעקטריק "אפּרוווד אפּליענס" ז. ל. ג. ל. אייער גאַראַנטיע פון פולשטענדיקער צופרידנהייט.

נייט צו וועלכן עס איז פון די רישיל סטאָרס וואָס זיינען אונטן סאַרייסנט און זעט די דאָזיקע נאַרדערן עלעקטריק אפּרוווד אפּליענסעס דאָ אילוסטרירט.

Northern Electric COMPANY LIMITED
A NATIONAL ELECTRICAL SERVICE

NEM13A

Winnipeg Hydro Electric System	55 Princess St.
Winnipeg Electric Co.	Portage and Vaughan
T. Eaton Co., Ltd.	Portage Ave.
Kummen Shipman Electric Co.	309 Fort St.
Fontaine Electric Co.	165 Provencher Ave.
Falconer's Hardware Ltd.	Selkirk and Andrews
McLean Electric	635 Corydon Ave.
Star Electric Co.	179 McDermot Ave.
Hudson Bay Co.	Portage Ave.
Petursson Hardware	706 Simcoe St.
Stewart Electric	846 St. Mary's Road
D. R. Dingwall Ltd.	Portage Ave.
Henry Birks & Sons	Portage Ave.
Genser & Sons	307 Portage Ave.
Norwood Radio Store	Marion and Tache

ספּעשל חנוכה אַנבאָט - -

איצט איז אייער געלעגנהייט צו קויפן א צוציענדיקן עלעקטריק זייגער פאַר א נייעם נידעריקן פּרייז. מיר באַטן אַן דעם "סאַנפאָרד" מאָדעל פאַנאַמאַ עלעקטריק זייגער צו א ספּעשל דעראַקשן

בלויז אין דאָלאַר איינצאָלן

באַזאַנס צאָלבאַר $2.00 מאָנאַטלאַך אויף אייער הויז בוך.

טעלעפאָן 848 131

רעגולאַר פּרייז $13.50

איצט $9.95 קעש

City of Winnipeg Hydro Electric System
55-59 PRINCESS ST.

מיר האַלטן א קאָמפּלעט ליין פון נאַרדערן עלעקטריק פּראָדוקטן.

WINNIPEG ELECTRIC COMPANY

זעט זיי אין אונזערע סטאָרס
POWER BLDG.
Portage at Vaughan St.
Marion and Tache, St. Boniface

קומט אריין און זעט אונזער אויסשטעלונג פון נאַרדערן עלעקטריק זייגערס

HENRY BIRKS & SONS, LIMITED

BIRKS BLDG.
Portage and Smith
קאַנאַדער נאַציאָנאַלע וווּנדערן

(פאָרזעצונג)

אין די אידישע הייזער, האָבן מיר אלע אנדערע געלעגנטהייט זי ביי אן אנדער געלעגנהייט דערציילט. אבער א שיין מעשה איז ווען עס פאַסט מיר דאָ צו עס, און עס פאַסט מיר דאָ צו איז מילא. וועל איך עס שוין דאָ נאָך אמאָל.

ס'איז די מעשה מיט יענע (און אפשר איז דאָס געווען גאָ — עס טרעפן קוגע נויאים — וואָס האָט געהערט ווי א אַז יאָרן אַרום די וועלט וועט ס' גיין.

א דערשראָקענער פרעגער דר (אדער דער גוי, אויב ס'איז ניט קיין איד): וואָס־אַס ?

"אין 17 מיליאָן יאָר אַרום וו טערגיין די וועלט",— חור'ט דער פראָגענער.

"א, איר זאָגט אין זיבענ יאָר אַרום", — מאַכט ענער ראַיקטער, — "אבי איך האָב ז שראָקן: מיר האָט זיך אויס אז איך זאָגט אין זיבן מיל אַרום".

נו, איך קאָן אייך איצט אַנ גוטע בשורה, אז מיר האָבן טא ניט וואָס צו שרעקן זיך, — אַנ זיבעצן מיליאָן יאָר אַרום וועט ד אויך ניט אונטערגיין.

אזוי פאַרויבערט רין אינדר באַרטמטער מרה־שחורה'דיקער וועלכער זעט תמיד פאַראויס: שלעק פאַר דער וועלט. און ע גרעסטער פעסימיסט וואָס ה האָט, גלויבט ניט, אז די וועל אונטערגיין. — קאָנט איר זי אים פאַרלאָזן: זיין עס וואָס א געפאַר פון אונטערגאַנג, וואָ "מרה־שחורה'דיקער דין" דאָ שמעקט אפילו פאַר א מילכ דערט מיליאָן יאָר.

* * *

לייגן איך, צו די באַאַלקע אריך־ישראל, לייט דעם לעצטן אין נעוואָקסן פון דריי־פערטל אין 1921, צו איבער א מיל 1931.

פּראָפעסאָר אַנעל אין די אידי שעלערונג, האָבט זיך, נעוואָ דער־ערייט מער, — ווי די ענ אבער דאָך זיינען דאָרטן אַפ ערך פון 184 טויזנט אין־ן 800 טויזנט אראָבער.

זאָל עס כסדר גיין אזוי, וועט דיישע באַאַלקערונג אלץ וואָ פּראָפּאָרציע, בין זי וועט וועדן הייט.

דאָס וועט טאַקע דאַרפן צו אייב אלץ זאָל גיין ווי עס גיי לאָכע מיליאָן אין, און ווען ד וועלט דערגרייכן דעם אידע פון א מעדהיים, וועט די באַפע פון ארץ ישראל שוין האַלטן וויטער ביי־אָנען.

אבער וואָס האָבן מיר קיי ניט? די וועלט גייט נאָך ניט א

* * *

דער סאַציאַליזם האַלט אלץ מער אין אַרווייקלאַכט וועדן. דער מלחמה אַן זיינען די סאַציאַ שע פּאַרטייען אריין אין די פע האָבן זיך אין א סך לענדער פּוצט אין מיניסטעריעשע צילינ

גייט עס א גאַנג. מען "דעפּא" און מען גייט מיטן "אַגאַן אַ כערן" וועט צום סאַציאַליזם. ניצ־יפּאַליזירט אן עלעקטרישע צע. דאָ נאַציאַליזירט אן אי אלע האַלאַן נאַראַנטירט טרוקן. די פריינט זיינען בלויז פאַר קעש

H. Mazerovsky & Sons
55 667—51 331 טעלעפאָן
נאָך 6 אוונט, טעלעפאָנירט 53 147

וואַנצן און קאָקראָוטשעס
פאַרניכטט. אַרבעט גאַראַנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

מ'ד אַנטשולדיקן זיך!

דורך דעם טרויעריקן צופאַל פון דעם טויט פון מיין שוויגער, האָבן מיר נעכטן ניט געקאָנט באַדיינען זיי אונזערע צאַלרייכע קלי־ענטן. די ווערטע האָבן נעכטן ניט געקאָנט קוין בלויז אין צייט בעטן מיר אזוי גוט זיין אונז טעלעפאָנירן

52910

און מיר וועלן זעען אין דער צוקונפט צו דעליווערן אייער ברויט צו אייך אין אייער הויז.

האָט איר זיך שוין פאַראַרגט מיט טיקעטס פאַר ברויט פון דער

וואַרקינגמענס בעקערי

איר האָט א געלעגנהייט צו שפּאַרן 25 פּראָצענט אין'ם קאָסט פון אייער ברויט. געדייקט: דער פּרייז איז בלויז

4 סענט א ברויט

דעליווערט צו אייער הויז יעדן טאָג פריש.

מיר באַקן יעדן טאָג אלע סאָרטן ברויטן ווי אויך ברעקפעסט ראָלס און בייגל

עסט וואַרקינגמענס בעקערי ברויט

און האָט תאַה פון אייערע מאַלצייט, פונקט ווי אַנדערע טויזנטער קוינענס אונזערע האָבן תאַה.

ספּעציעלע פּרייזן פאַר קאַנטרי סטאָרקיפּערס

מיט פריינטלאַכן גרוס, ס. ראָסטין, פּרעזידענט פון דער

Working Men's Bakery Ltd.
312 STELLA AVE. PHONE 52 910

Classified Section קלאַסיפייד סעקשאָן

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַרונטערטיילונג אין דער קלאַסיפיצירטער שפּטיילונג:

אין בוך, 5ס. פאַר אייטם ליין	3 מאָנאַטן, $2.15 אייטם ליין
פאַר א וואָך, 20ס. " "	6 מאָנאַטן, $4.00 " "
פאַר א מאָנאַט, 75ס. " "	פאַר 1 יאָר, $7.50 " "

:-: צו פאַרקויפן :-:
FOR SALE

2 נייע פּילי מאַדערן הייזער, האַרד־וואָוד פינישינג, 8 שיינע ליבטיקע צימערן אין יעדער הויז. נאַראַנטירט פאַר 2 יאָרן. סטייל מיט אויפגראָוומענט לאָט 50 ביי 150. פּרייז פאַר ביידע הייזער $7.500. אן אויסערגעוויינלאַך בער באַרגען.

סוויטס צו פאַרדענטן אין די בעס־טע אפּאַרטמענטס. פון 2 ביז 5 רומס. רעדוצירטע רענט.

הייזער, באַנגאַלאָוס, קאָטעדזשעס צו פאַרדענטן אין יעדן געגנט אין שטאָט צו זייער ביליקע רענט.

געלט צו לייען אויף ביליקן אינטע־רעסט.

אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 אוו 807 53

צו פאַרקויפן א גוטע דריי קלינינג אוו טייליאָרינג ביזנעס אין פּרינץ אַלבערט. דער איינגעטמער איז קראַנק אוו. מוז שנעל פאַרלאָזן די שטאָט. גוטע בעדינגס. זיך זיי ווענדן צו מרס. גאַלדבערג, סוויט 23 נאַבל קאָורט.

צו פאַרקויפן א קאַנטרי דזשענעראַל סטאָר, גוטער קראַם היסטאָריק, קרי־מערי, קליינע אַפּאַרטיצע, וועל נעמען אלס פּיימענט אחער סעקיוריטי, א חוץ אין ווינניפּעג. קיינע אַגענטן. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט, באָקס 7912.

עקסטרא ספּעשל

5 רום באַנגאַראָ אין סאַן רום, אויף אלפּערד עווענוי, אַרום מיין סטריט ערשט פאַרענריקט. האַרדוואָוד פלאָרס, נייעסטע פיקסטשורס, 33 פוס לאַנג באַרלעקער באַוויץ, האַלב אויטיסט, פאַר $3.100.

SECURITY LAND CO. LTD.
703 Paris Bldg., Phone 21 819
Evenings 52 608

:-: צו פאַרענטן :-:
FOR RENT

צו פאַרענטן: צו גוטע שכנים, צוויי גרויסע, ליכטיקע און וואַרעמע רומס מיט גאַז, עלעקטריק, הייסע וואַסער טעלעפאָן און אלע באַקוועמלאַכקייטן מעסיקער רענט. זיך ווענדן אין 367 וואַטערלאָס סטריט, אדער טעלעפאָנירט 56 761 נאָך 6 אויזנער אוונט.

רום, אדער רום און בעדד פאַר א פאַר הייראַט. קאָפּל אדער זאַך א באַי אדער מיידל, אין א אינטעליגענטער הויז. זיך ווענדן אין 331 מאַינטאָש עווענוי, טעלעפאָן 53 939.

צו פאַרענטן 1 אדער 2 רומס. הייבע וואַסער, טעלעפאָן, עלעקטרישע אויוון, אין באַקוועמלאַכקייטן, א קאָפּל פאַר גענצינגן. זיך ווענדן 372 סטעלא עווע, טעלעפאָן 53 242.

:-: פערזענלאַכעס :-:
PERSONAL

וואָלף און נייסטער פאַקס טראַנס, נאַ־ראַנטירטער קורס $5.00. טעפּ דענסינג פאַר קלאַסן פאַר ביזנעס מיידלאַך, קלאַסן פאַר קינדער.

PROFESSOR and MISS SCOTT
LYCEUM PRIVATE STUDIOS
Phone 88 106

היים און אָפיס פאַרניטשור פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

פייפּס אַנטיקן
פאַרניטשור פון נוצלאַכקייט און שייג־קייט, זעלטענע אלטע שטיקער, אימ־פּאָרטירט פון סקאַטלאַנד, דירעקט פון אלטע שאָטלענדער פאַמיליעס וועלכע האָבן זיי געהאַט אין באַזיץ און זיי אָפּגעהיט.

— מיט פעני אין אוועקגעפאָרן מיט דער גובערנאַנטע אויפן אויטאָמאָ־ביל.

מאַרים האָט אויבערגעפרעגט:

— אוועקגעפאָרן?

— יאָ... אוועקגעפאָרן...

— אינגאַנצן?

— וואָס הייסט אינגאַנצן? — אויף א "דאַוד".

— נו, און די מיסעס רובינזאָן... אויך געפאָרן?

— ניט, זעט אויס.

(ווייטערס קומט)

געזעלשאַפטלאַכער קאַלענדאַר

(שלום פון זייט 1)

זונטאָג, נאָוועמבער 29

"טעניטאָג" פאַר ת"ת ביבליאָטעק. יעראַלאַס. קאָנצערט פון הדסה קאָוט־סיל, 8 אוו., אין ה. ק. א. ווינניפּעג.

קאָנצערט און בילד אין לעלאַנד טע־אטער. אויפן. א. ה. ברענשטיין.

טוי. פון לוידים אקז. פון מאָנט כרמל קלינינ, אין קלינינ.

מ. בלאַשטיין ביי פאַרום פון א. ה. כר. 169, 3.30 נ.מ. אין פר. טעמפּל: "פּסיכאַ־אַנאַליז און יידישע'שאַפט".

מ. קאָנטאָר ביי איד ארב. קולט. קלוב, 2.30 נ.מ., אין פרידאַינסטיטוט

דאָנערשטאָג, דעצעמבער 3

"דעקציע־באַנקעט" מיט פראָם. קוגע 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפּל

פרייטאָג, דעצעמבער 4

באַריכט פון פראָם. קוגע איבער "אי־דישע קאָלאָניזאַצ. אין ביראָ־בידזשאַן" בוי איקאַר מאַס־מיטינג, 8.30 אוו., אין פרידזאַל.

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE BLADDER TROUBLES RHEUMATISM
THE PR 4087

קוילן און האָלץ ספּעשלס

דראָמהעלער פּרעמיער האַרד קאָקס לאַמפּ.	$10.40
א טאָן	
ביינגפיט לאַמפּ	$5.50
א טאָן	
קאָפּעלס קאָוק	$14.50
א טאָן	
טאַמאַרק נו. 1	$6.75
א פאַרד	
בורטש צעשפּאַלטענע	$6.75
א פאַרד	

וואַנצן און קאָקראָוטשעס
פאַרניכטט. אַרבעט גאַראַנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

איך לאָז זוינן צו אַלע אידן אַז איך דערעפן א
ביטשער שאָפּ
אין 43 דערבי סטריט
וואו איך וועל פאַרקויפן די בעסטע פלייש אונטער דער השגחה פון הרב ר. י. כהנאָוויטש
אויך א גאַוואַרנטענט אינספּעקטאָר
די בעסטע רינדענע פלייש
3 פונט פאַר 20¢
די בעסטע
קעלבערנע פלייש, 8 סענט
א פונט
מיר דערעפענען די בונקשער שאָפּ
מאָרגן, מיטוואָך
דעם 25טן נאָוועמבער
מיט וועלן אויך דעליווערן
ב. גאַלסקי
43 דערבי סט. טעלעפאָן 51 662

פידל דעסיטל
פון
נייטן פיטערמאַן
היינט, 8.30 אוונט
אין
פאָרט גערי האַטעל
גאַראַ מעקלין ביי דער פּיאַנאָ
ביעלטן, $1.00
סטודענטן, 50 סענט
אין באָקס אָפיס, פאָרט גערי האַטעל
7טער פלאָר

פריש
געשאַכטענע
כשר'ע
טשיקנס
איז ביי אונז נאָך אלץ בויליקער ווי אנדערשוואו, טראָץ דעם וואָס די פּרייזן זיינען געשטיגן צוליב דעם קאָלטן וועטער — פאַרקויפן מיר נאָך אלץ די בעסטע טשיקענס צו די ביליקסטע פּרייזן אין שטאָט.
פעטע טשיקענס
ביז 4½ פונט, א פונט ____ 13 ס.
4½ ביז 5½ פונט, א פונט _ 14 ס.
ספּרינגס
פון 3 ביז 6 פונט
12 ס. ביז 16 ס. א פונט
מיר דעליווערן איבעראַל
GROSNEY BROS.
541 Selkirk Ave., cor. Andrews
Phone 56 061